

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/70/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714214302
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8714214302.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci navrhovateľky: V. S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. Q. XXX/XX, XXX XX B., proti odporcovi: J. M. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX/XX, XXX XX B., o rozvod manželstva, o odvolaní odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. 14C/50/2014-49 zo dňa 11.04.2016 takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje uznesenie a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvého stupňa“) nepriznal odporcovi oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol žiadosť odporcu o ustanovenie advokáta.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na základe návrhu navrhovateľky sa na tunajšom súde vedie medzi účastníkmi konania konanie o rozvod manželstva. Prvostupňový súd dňa 12.02.2015 vo veci vydal rozsudok č. k. 14C/50/2013-13, ktorým manželstvo účastníkov rozviedol a rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. Na základe podaného odvolania odporcom proti uvedenému rozsudku, Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 19Co/180/2015-45 zo dňa 23.02.2016 zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu I. stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že súd prvého stupňa nerozhodol o žiadosti odporcu o oslobodení od súdnych poplatkov a o žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, ani sa touto skutočnosťou nevysporiadal v odôvodnení rozsudku, čím odňal odporcovi možnosť konať pred súdom.

Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že v rámci konania zistil, že účastníci konania spolu nežijú od roku 2002. Odporca bol rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 5T/121/2014-205 právoplatne odsúdený pre prečin ublíženia na zdraví tretej osobe. Zároveň sa na tunajšom súde vedie konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u odporcu pod sp. zn. 14 Ps/20/2014. Na základe takto zistených skutočností prvostupňový súd mal za to, že nie sú tu so zreteľom v akom stave je manželstvo účastníkov konania, splnené podmienky pre oslobodenie odporcu z platenia súdnych poplatkov. Súd mal za to, že zo strany účastníka ide o zrejme bezúspešné bránenie práva a preto mu nie je možné priznať oslobodenie od súdnych poplatkov.

K ustanoveniu advokáta účastníkovi konania prvostupňový súd konštatoval, že preskúmal naplnenie zákonných podmienok u odporcu a zistil, že žiadosť odporcu na ustanovenie advokáta nie je dôvodná, nakoľko nie je splnená podmienka predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov, keďže odporca nespĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov a oslobodenie od súdnych poplatkov mu nebolo priznané. Keďže u odporcu nie je splnený predpoklad oslobodenia od súdnych poplatkov, súd ho neodkázal s jeho žiadosťou na Centrum právnej pomoci a zároveň keďže súd advokáta ustanoviť nemôže, žiadosť žalovaného na ustanovenie advokáta zamietol.

Proti uvedenému uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odporca odvolanie. Odvolanie odôvodnil svojou finančnou situáciou s nedostatkom finančných prostriedkov, pretože sa nachádza v hmotnej núdzi a jeho príjem predstavuje suma 117,40 Eur. Ďalej uviedol, že ho súd nepoučil o existencii centra právnej pomoci, ktoré jediné ma sídlo v Liptovskom Mikuláši, na ktoré sa obrátil z vlastnej iniciatívy. Namietal skutočnosť, že sa nezakladá na pravde to, aby išlo o zrejme bezúspešne uplatňoval alebo bránil právu tak ako to je uvedené v uznesení. Preto nie je správne spájať tri rôzne skutočnosti voči jeho osobe pri posudzovaní okolností rozvodu jeho manželstva. Prečin, za ktorý bol právoplatne odsúdený označil za bezpredmetný a ku konaniu o zbavení jeho svojprávnosti uviedol, že v súčasnej dobe je odročené. V prílohe odvolania pripojil Rozhodnutie a poskytovanej výške pomoci v hmotnej núdzi.

Krajský súd v Prešove ako súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení zmien a doplnkov (ďalej len O.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O.s.p.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť.

Účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na Centrum právnej pomoci. O tejto možnosti súd účastníka poučí (§ 30 Občianskeho súdneho poriadku).

Na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú. V návrhu musia byť pomery účastníka dokladované a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní Ministerstvo spravodlivosti na svojej webovom sídle alebo b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov (§ 138 ods. 1, 2 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 30 v spojení s ustanovením § 138 ods. 1 určuje podmienky pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, ktoré je predpokladom pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne.

V zmysle novelizovaného ustanovenia § 30 Občianskeho súdneho poriadku s účinnosťou od 01.01.2012 súd už nemá možnosť skúmať osobné a majetkové pomery účastníka žiadajúceho o ustanovenie právneho zástupcu, ani právomoc ustanoviť účastníkovi právneho zástupcu pre súdne konanie. Táto kompetencia prešla do právomoci Centra právnej pomoci, zriadeného zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

V prípade, že účastník požiada o ustanovenie právneho zástupcu, je súd povinný iba odkázať účastníka s jeho žiadosťou na príslušné Centrum právnej pomoci. O takejto žiadosti sám súd nerozhoduje.

Zo spisu je nepochybné, že odporca požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a zároveň požiadal o ustanovenie advokáta tvrdiac, že ňo sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Svoje osobné a majetkové pomery dokladoval predložením vyplneného tlačiva určeného pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorým navrhol, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Následne odporca k svojmu odvolaniu zo dňa 27.04.2016 priložil aj Rozhodnutie Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Poprad zo dňa 17.03.2016 o pomoci v hmotnej núdzi, ktorá od 01.03.2016 je v sume 117,40 Eur.

Odvolací súd preto má za to, že ak odporca žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a dokladoval svoje pomery, je nutné vyhodnotiť tieto pomery na jeho strane. Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení nezrealizoval hodnotenie pomerov účastníka podľa § 138 ods. 1 O.s.p. ani sa k týmto skutočnostiam nevyjadril napriek skutočnosti, že rozhodnutie o hmotnej núdzi podľa § 138 ods. 2 písm. b) predložil odporca až dodatočne spolu s podaným odvolaním. Napriek tomu súd prvého stupňa v napadnutom uznesení len konštatoval iné skutočnosti vzťahujúce sa k jeho osobe so záverom, že zo strany odporcu ide o zrejme bezúspešné bránenie práva. Na základe zistených skutočností, že odporca nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov súd prvého stupňa zamietol aj žiadosť odporcu o ustanovenie advokáta.

Odvolací súd má za to, že pri plnení podmienky vyplývajúcej z ustanovenia § 30 Občianskeho súdneho poriadku, súd musí odkázať účastníka konania s jeho žiadosťou na príslušné Centrum právnej pomoci, pričom nepostačuje len všeobecné poučenie účastníka konania tak, ako sa to stalo aj v predmetnej veci.

Napadnutým rozhodnutím súd prvého stupňa o žiadosti odporcu o oslobodenie od súdnych poplatkov súd prvého stupňa nepostupoval správne, pokiaľ sa nezaoberal majetkovými pomermi účastníka konania a svoje rozhodnutie odôvodnil len skutočnosťami odôvodňujúcimi bezúspešne bránenie práva. Súd prvého stupňa sa uvedenými okolnosťami vo svojom rozhodnutí nezaoberal a zároveň neodkázal odporcu s jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu na príslušné Centrum právnej pomoci. Takýto postup súd prvého stupňa je neštandardným a nesprávnym.

Odvolací súd preto zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa postupom podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a postupom podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Úlohou prvostupňového súdu bude riadne vyhodnotiť pomery na strane odporcu v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. Následne po splnení podmienok odkázať odporcu s jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu na príslušné centrum právnej pomoci. Už z doteraz predložených listín sa dá usudzovať, že u odporcu môžu byť splnené podmienky na jeho oslobodenie od súdnych poplatkov.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.